

Arte Vocalileader Marcel Moerman dirigeerde 33 jaar fanfare Oostendse O.L. Vrouwecollege

Voetballende violist met gouden stem

In een oneindigheid van het Gistels platte boerenland moet Marcel Moerman (68) zijn Vlaanderen wel heel lief hebben. Hij zegt het niet in zoveel woorden, maar we voelen het zo aan dat 'zijn' 15 jaar geleden gestichte Arte Vocali de kroon is op een levenslange muzikale ijver. Zijn 30 zangers zongen ooit samen met Walter Boeykens wereldberoemde klarinettenorkest, terwijl Marcel al evenzo beroep deed op Oostendes internationale contratenor Steve Dujardin. Zo'n koor leiden, op het eerste zicht een bangelijke verschrikkelijkheid? „Met muzikaliteit en noties van zangtechniek kun je de volmaaktheid heel dicht benaderen, hoor!”

Langs de Nieuwpoortsteenweg in Gistel, iets voorbij de Tourmalet van wiererlegende Sylveer Maes, staat de patriciërs-woonst van Marcel Moerman die zwermt in een oase van groen en bloemen. Als je op de belknop duwt, heb je terstond aanspraak van een viertal schapen en gaapt, binnen in de zondoordrengde kamer, een oneindigheid van Vlaamse platteland je aan. Op zich een best-seller boeit het levensverhaal van onze gastheer van het begin tot het einde. Grootvader Charles Moerman zal met zijn liefde voor de trombone wel al zijn nazaten besmet hebben. Zoon Marcel die als bengel een niet on aardige stem bezat, streek later de viool en plukte even preuts als talentvol met tuba en schuiftrompet klanken van de notenbalk. Toch was musicologie de enigste dada niet in Marcells toch drukke leven. Want in het Oostendse O.L. Vrouw College stapte hij — 40 jaar lang — als leraar aardrijkskunde en geschiedenis, zowel heden als verleden binnen...

Opa Charles Moerman was een schuiftrombone spelende meubelmaker, toen hij in 1914-18 in de Diksmuidse *tranchées* — omgeving nieuwe IJzertoren — het vaderland moest verdedigen tegen *den Duits*. Op zeker ogenblik zou een kogel zijn hart doorboren, ware het niet dat het projectiel door een medaillonke van Onze-Lieve-Vrouw werd afgeschampt.

Medaillonnetje redt opa's leven

Niettemin werd Charles' long doorboord en belandde hij in een ziekenhuis in De Panne, alwaar koningin Elizabeth vaak de gewonden verpleegde. Zoals alle herstellende soldaten mocht opa naderhand op herstelverlof naar Cannes, om hierna in de achterste linies verdienstelijk te zijn... en uiteindelijk na de wapenstilstand Duitsland te helpen bezetten.

— **Marcel** : „Toen grootvader terugkwam naar Ieper vond hij huis noch straat terug waar hij had gewoond. We-

gens het doorboren van zijn long was het gedaan met schuiftrombone spelen. Het mooiste koperen blaasinstrument dat zich voor de mooiste vibrato's leende en waar vader zo fier op was. Vader was een pure Vlaamse frontsoldaat, die zich daarom nog altijd geen tegendraadse flamingant voelde...”

Moeder Maria Sinaeve, net als vader Ieperling, bracht twee dochters en vijf zonen op de wereld. Vader zat er voor iets tussen dat alle kinderen naar de muziekschool trokken. Inzet die door moeder danig werd aangewakkerd. Marcel leerde viool, omdat de piano altijd door een van de meisjes bezet was.

— **Bijna een familie von Trap...**

— **Marcel** : „In de lagere school was ik solist in het koor. Bij ons thuis was het een compleet muzikaal nest : jongere broer Bernard had de mooiste stem, wijlen oudste broer André speelde viool ; zus Andrea betokkelde de piano, er was dan nog een broer cellist en een broer organist ; onze jongsten was een bekwame contrabas. Waar ik viool en altviool speelde hadden we op zeker ogenblik een muzikaal sterk pianokwintet.”

— **Middelbaar in Iepers College...**

— **Marcel** : „Er waren maar twee mogelijkheden : modern of Grieks/Latijn. Ik koos voor talen, daarbij mijn aanleg voor pen en woord danig aanwakkerend. Het was gewoon een schitterende zaak dat wij het middelbaar onderwijs mochten volgen, rekening houdend dat vader — als alleenwerkende — het niet breed had om zeven kinderen groot te brengen.”

— **Grieks/Latijn, verklaar dat eens gewoon...**

— **Marcel** : „Je leert niet alleen de beschaving der Grieken kennen, maar ook hun manier van redeneren en logisch denken. Niet vergeten dat Aristoteles en conforme filosofen aan de basis liggen van het hedendaags westers denken. Wat het Latijn betreft, is dit lange tijd een wereldtaal geweest, waarin je benevens het kerkidoom al evenzeer

een literatuur vol eigen karakteristieken terugvindt.”

Wereldbol afgaan naar Romeinen en Oude Belgen...

Omdat aardrijkskunde en geschiedenis zijn belangstelling uitmaakten, ging Marcel Moerman in de Brusselse St-Thomasnormaalschool voor leraarschap in genoemde vakken.

Laten we even zijn mondiale voorkeuren polsen...

— **Mooiste plaats op 't wereldronde ?**

— **Marcel** : „Als ik mag kiezen dan zoek ik het gebergte op. Of die hoogten zich nu in

Oostenrijk, Zwitserland, Amerika of Azië bevinden... maakt niets uit, voor mij zijn ze een summum waartegen de tropische hete toestanden het moeten afleggen. De Mont Blanc ? Wauw !”

Boeiende onderwerpen

— **Geachte leraar, wat zijn bergen ?**

— **Marcel** : „De bergen zijn ontstaan door vulkaanuitbarstingen en oppersingen van onderuit in de primaire tijden. De Amerikaanse *Grand Canon* is een typisch voorbeeld van zo'n breukstructuur, die het ontstaan van hoogtes tot gevolg had. Al moet je niet altijd het uiteinde van de wereld opzoeken. Neem een uitstap naar het heuvelland achter Ieper : een *Picon* op het Kemmelbergterras en te voet de Rode Berg opgaan — waar ik elk wegeltje ken als mijn broekzak — is een volmaakte heerlijkheid.”

— **Wat boeide jou in geschiedenis ?**

— **Marcel :** „Egypte, Griekenland en klassieke oudheid boeiden me uitermate, wat niet wegnam dat Eburonen, Menapiërs en Kelten uit de oude Belgentijd al evenzeer mijn interesse opwekten. Net als heel de *histoire* rond de Franse Revolutie en Corsicaan Bonaparte.”

— **Napoleon... mooie en meedogenloze dictator ?**

— **Marcel :** „De Corsicaan die het ver bracht was net zoals zovele dictators een arrivist, wier grootste capaciteit is andere mensen voor hun doelstelling te enthousiasmeren. Neem Hitler die er in slaagde miljoenen mensen zodanig te beïnvloeden, dat ze zo'n stomme, ergerlijke dingen deden die bij beschaafde mensen eigenlijk niet passen. Ongelooflijk.”

— **Slaventijdperk... En kolonisator België dan ?**

— **Marcel :** „België koloniseerde Kongo zonder er slaven te maken. Integendeel, ze bevrijdden die dutsen van de Arabieren. Vergeten we toch de missionarissen niet die hun leven veil hadden om de negers te beschaven, die ze leerden schrijven en menswaardig leven. Moest men de zwartjes vragen of de Belgen mogen weerkeren om te doen wat ze vroeger deden, dan zouden velen op hun blote knieën om die terugkeer smeken !”

Dries Vermeesch en Ron Davis als leerlingen

Vandaag is Marcel Moerman vijf jaar oprust gesteld na 40 jaar leraar te zijn geweest in het O.L. Vrouwcollege. Omtrent gezag had hij nooit problemen en hield er hiervoor als hoofdbasis op na : *je vak goed geven !* Anderzijds geraakt je klas niet van de grond als je niet van een zekere autoriteit getuigt.

— **Hoe keek en kijk je vandaag op jonge mensen ?**

— **Marcel :** „Je hebt jongeren die volgens de traditionele methode van thuis uit streng opgeleid en op de voet gevolgd worden. Categorie waarvoor het college een bevoorrechte positie had. Je hebt jongeren wier ouders minder sterk zijn of het gezin door scheiding wordt ondergraafd, die hun ruggensteun duidelijk aantast. Dan is er nog de jeugd die bezwijkt voor slechte invloeden zo eigen aan onze tijd.”

Autoriteit

— **Worden jonge mensen**

wel begrepen ?

— **Marcel :** „Jongeren hebben het vandaag niet gemakkelijk. Er is goeie wil, maar slechte invloeden links en rechts blijven niet uit. Eigenaardig dat jonge mensen die het in hun jong leven iets te vrij hadden, nu als vader autoritairder zijn tegenover hun eigen kroost. *Zij ondervonden het aan de lijve, dat mateloze vrijheid ver van ideaal is.*”

— **Ex-studenten die carrière maakten ?**

— **Marcel :** „Schepen Dries Vermeesch, die een goede zangstem had, zat in mijn klas. Het eerste jaar dat ik les gaf in het zesde Latijn was ook Jaak Vandemeulebroucke er : hij zou zelfs zes jaar de kleine trom slaan in de fanfare. Een leerling van mij was evenzo de zo jammerlijk verongelukte zanger Ron Davis, die later de Vlaamse versie van „My Way” zong. Het is trouwens nog door mij dat hij ooit begon te zingen. Hij had een klare baritonstem die iets of wat bij de tenor aanleunde. Ron speelde ook saxofoon. Op het Principaalsfeest zong hij ooit *Mijn moeder was een Vlaamse vrouw...* Ik heb hem op zijn sterfbed bezocht. Later maakte zijn vader — Luc Davis, die *De Lachzaaiers* stichtte — deel uit van ons Arte Vocalikoer.”

„Ik kan leperse kathedraal vullen met mijn tenorstem”

Zoals een atleet mits training een optimale conditie kan

aankweken voor zijn uitverkoeren sportdiscipline, zo kan een zanger stembanden en gehoor tot een optimale muzikaliteit opvoeren. Als er tenminste een minimum aan basis aanwezig is.

— **Welke raad zou je een amateurzanger geven ?**

— **Marcel :** „Ga eerst een paar jaar naar het conservatorium... en zoek iemand op die beroepshalve de knepen kent om via vocalises en partituren stembereik te optimaliseren.”

— **Moet je als zanger je stem sparen ?**

— **Marcel :** „Ik forceer mijn stem nooit. Ik kan een hele dag spreken en zal niets voelen. Zonder luid te spreken kon ik mij in de klas altijd verstaanbaar maken. Kwestie van goed te articuleren. Je mag een hele dag zingen, als je maar je stem niet forceert. Persoonlijk heb ik een zachte stem, maar kan als het moet zeer luid zingen. Zelfs de leperse kathedraal vullen als het nodig is !”

— **De zanger die jou aanspreekt ?**

— **Marcel :** „Dat is de man met de hoogste zangtechniek ooit, wijlen Benjamino Gigli. Als hij op de radio zong, moesten we allemaal zwijgen van pa. Gigli was 60 en op zijn retour toen hij „Mama” bracht. Geen kwaad over Pavarotti, maar als hij met zijn *drie tenoren* het podium vult... dan schreeuwen ze blijkbaar om ter luidst.”

— **Kan stem medicaal beschermd worden ?**

— **Marcel :** „Sta ik voor een zwaar optreden dan durf ik voordien een druppel nippen. Wat vochtigheid miskomt de stembanden nooit : met droge keel kun je niet zingen. Al is een glas water ook goed hoor. Waar ik ooit de hoge si haalde, moet ik het nu met de la stellen...”

Koper is voor stoere jongens
**Meisjes doen het
met hout**

Rond de periode 1982-1983 maakte Marcel Moerman het mee dat het collegemuziek uitgroeide tot een gemengde fanfare. Een fameuze omschakeling die iedere leraar wel op zijn eigen manier zal interpreteren...

— Hoe ervoer jij, als leraar, de opkomst van het gemengd onderwijs?

— **Marcel**: „In het Oostendse O.L. Vrouwcollege was ik de eerste leraar die meisjes in het derde jaar had. Ik moet bekennen dat dit een aanpassing was, omdat je nog altijd een klein beetje anders moet omgaan met meisjes dan met jongens. Ze eisen een zachtere aanpak en aanvaarden zeker geen brute benadering.”

— Zijn meisjes dan minder stout?

— **Marcel**: Geenszins, want ook Eva's kunnen heel ondeugend, zeg maar stout zijn. Als ze zien dat je compassie met hen hebt, zouden ze nogal een beetje met je kunnen rondleuren. Komedie is hen heus niet vreemd, al mag je zoiets niet veralgemenen...”

— Blazen meisjes in de fanfare even sterk trompet als de jongens?

— **Marcel**: „Bij de koperen instrumenten steken de jongens er nog altijd bovenuit. Het zwakke geslacht ontbreekt ergens de stoere adem van de knapen. Wanneer de meiden dan toch koper blazen, dan is het geluid wel iets zachter. De meisjes blinken evenwel uit in houten instrumentarium zoals fluit, klarinet en saxofoon. Als er moet getrommeld worden, mag men gewis de *gratievollen* niet onderschatten!”

De ouders van Godelieve Vanroose runden het Gistelse Gravenhof, alwaar Marcel Moerman met hun dochter kennismaakte. In 1960 spraken ze mekaar het ja-woord toe. Godelieve die wat piano speelde, zou later tot manliefs Arte Vocaalikoer toetreden. Het gezin telde vier jongens en een meisje, die allemaal van muziek bezeten waren. Zoon Rik, praktische jongen en begaafd trompettist, ontviel hen op 18 december 1984 tijdens zijn legerdienst. Een fataliteit die Marcel en Godelieve nog altijd niet hebben verwerkt. Gelukkig zijn er de kleinkinderen Jana en Jonas van dochter Hilde en Janes van zoon Wim, die gezicht en hart van opa en oma met warme kinderzon verblijden...

Met collegefanfare langs Franse wegen

Moest je je soms afvragen hoe een violist in godsnaam een fanfare kan dirigeren, helpt Marcel Moerman je direct uit die onwaarschijnlijkheid: „Toen ik nog in leper studeerde, was er in het college een kleine fanfare. Daar heb ik tuba en trombone geleerd. Tuba? Godlieveheer, als je er perfect Schuberts *Ave Maria* op speelt, dan kan dat muzikaal zelfs door een viool niet beter gebracht worden. Anderzijds doet men op een trombone nobele stembanden concurrentie aan.” Onze melomane Marcel zullen we aflijnen binnen een hartstocht die hem toeliet 33 jaar lang de fanfare van het Oostendse O.L. Vrouwecollege te leiden...

Nadat het muziek van Kortrijk op bezoek was geweest in het Oostendse O.L. Vrouwecollege, liet directeur Arsène Caron zich ontvallen, dat zijn onderwijsinstelling eveneens zo'n muziek binnen haar muren moest hebben. Koster Walter Soete van de St.-Jozefskerk trommelde in 1954 muzikale jongens samen. In de wittehemd-uniformen scholen heelwat Leffingse knapen... omdat hun gemeente, inzake harmonieën, toonaangever was in onze gewesten.

Fanfare die harmonie is
— Wanneer trad jij tot de muzikale groep toe?

— Marcel: „Vanaf 1955 speelde ik al mee, waarna ik in 1956-1957 de leiding overnam. Instrumentaal beschikten

we over de kleine piccolo's (dwarsfluiten), trombones, trompetten en slaginstrumenten. Doordat er in de voorbije 20 jaar intussen houten klarinetten bijkwamen, zouden we eigenlijk mogen spreken van een collegeharmonie.”

— Vereiste om te mogen deelnemen?

— Marcel: „Muzikaliteit en ritmische zin waren natuurlijk vandoen. Had je voordien al muziekschool gelopen voor een blaasinstrument, dan was je natuurlijk dubbel welkom. Bespeelde je evenwel een snaarinstrument dan was dit evenmin een beletsel om in het college een fanfare-instrument — als trombone, trompet, tuba en zelfs klarinet — aan te leren. Kende je geen muziek, dan ook lag de weg naar de klik open wanneer je

Hierboven Marcel Moerman bij een kunstwerk van wijlen Pol Vermeire, hem door directeur Paul Van Zeir overhandigd, toen hij al 25 jaar de collegefanfare dirigeerde. Als je weet dat Marcel tien jaar dirigent is geweest van de Gistelse harmonie Eendracht en Kunstliefde, eveneens 21 jaar de Keiemse St.-Ceciliaharmonie in muzikale banen leidde... en daarenboven de Gistelse Tirolerkapel stichtte, vraag je je toch wel af welk bezitterig beest zich van Marcel Moerman had meester gemaakt. Toch vond hij als leperling ooit de tijd om bij WS — als midvoor — in eerste provinciale kampioen te spelen. Marcel was rap en kon tegen een duw. Op een keer had hij zware pech. Toen bij een felle rush naar doel een tegenstander een lange stelt tussen Marcells benen smeed, sloeg een been over en moest Moerman van het veld worden gedragen...

je met trom of klaroen wilde laten gelden.”

— Waarop heb jij je stem-pel kunnen drukken?

— Marcel: „We bouwden de fanfare dermate uit, dat er op zeker ogenblik heel mooie optredens konden worden verzorgd. Zodanig dat de titel van *ambassadeur van het O.L. Vrouwecollege* ons rechtmatig

toekwam.”
— 't Mooiste met de fanfare meegemaakt?

— Marcel: „De derby België-Nederland (1-0), toen Standards linkback Renquin voor ons het winnende doelpunt scoorde, hebben we in 1973 mogen opluisteren. Naderhand becommentarieerde de Nederlandse televisie ons

als het beste muziekkorps van België!”

— Collegefanfare door grenzen niet geremd...

— Marcel: „We togen naar Tirol en Innsbruck. Concertreizen? Er is bijna geen stad in Frankrijk waar we nog niet gespeeld hebben. Wat hebben we van *Gorge du Tarn's* blote natuur genoten!”